

W numerze:

I. Wydarzenia w Krajowej Sieci GP

1. Spotkanie w ramach projektu TEPA – str.2
2. XIII Spotkanie Koordynatorów GP – str.2
3. Warsztaty Europejskiej Sieci Ekomuzeów – str.3
4. „Gospodarka Społ. na Bursztynowym Szlaku” – str.3

II. Wydarzenia w Grupach Partnerskich

Spotkanie zespołów roboczych ds. ekomuzeum z Dolnego Śląska – str.4

Konferencja nt. rozwoju turystyki na obszarze Kaczaw – str.4

VIII Dolnośląskie Święto Miodu i Wina we Wrzosowej Krainie – str.5

Europejskie Dni Dziedzictwa we Wrzosowej Krainie – str.6

II Konferencja GP „Wrzosowa Kraina” nt. rozwoju lokalnego – str.6

Wizyta studialna LGD „Ziemia Gotyku” pod Babią Górą – str.7

Tydzień Kultury Regionalnej w Zawoi na Przysłopiu – str.7

Małopolskie Święto Warzyw – Dożynki Warzywne – str.8

VII Tydzień Zrównoważonego Transportu w Krakowie – str.9

Spotkanie w sprawie przebiegu Szlaku Bursztynowego – str.9

Dożynki gminne w GP „Krzemienny Krąg” – str.10

Projekt pt. „Zapraszamy na wędrowanie po wulkanie” – str.11

Projekt pt. „Altankowe wzgórze, czyli wypoczynek przy turystycznym szlaku” – str.12

III. Informacje i ogłoszenia

Sekretariat Krajowej Sieci Grup Partnerskich:

Fundacja Partnerstwo dla Środowiska
Ul. Bracka 6/6, 31-005 Kraków
Tel. 012 422 50 88
www.epce.org.pl
www.grupypartnerskie.pl

Kontakt:

Barbara Kazior
Koordynator Grup Partnerskich
Email: barbara.kazior@epce.org.pl

Anna Jarzębska
Specjalista ds. Grup Partnerskich
Email: anna.jarzebska@epce.org.pl

I. Wydarzenia w Krajowej Sieci Grup Partnerskich

1. SPOTKANIE W RAMACH MIĘDZYNARODOWEGO PROJEKTU SZKOLENIA ANIMATORÓW PARTNERSTWA TEPA (TEPLICE, 10-11.09.2007)

W dniach 10-11 września 2007 w Teplicach nad Bečvou w Czechach, odbyło się kolejne spotkanie partnerów projektu **TEPA - Visegrad-Slovenian-Swedish Initiative in Training for European Partnership Animators**. Projekt zakłada wypracowanie wspólnej metodyki kształcenia trenerów animatorów partnerstwa w pięciu krajach Europy Środkowej. Głównym celem bieżącego spotkania było uzgodnienie zakresu i zawartości podręcznika dla trenerów oraz programu i przebiegu dwóch pilotażowych szkoleń, które odbędą się w 2008 r. Więcej informacji na stronie: www.partnershipanimators.eu.

2. XIII SPOTKANIE KOORDYNATORÓW GRUP PARTNERSKICH WE WRZOSOWEJ KRAINIE (PRZEMKÓW, 30.09-2.10.2007)

XIII Spotkanie Koordynatorów Grup Partnerskich odbyło się w Przemkowie na terenie działania Grupy Partnerskiej „Wrzosowa Kraina”. Niedzielne popołudnie uczestnicy mieli okazję spędzić na dorocznym Świącie Miodu i Wina, które dzięki aktywności Grupy Partnerskiej w ciągu kilku lat zyskało dużą popularność i przyciąga obecnie kilka tysięcy gości z całej Polski. Swoim stoiskiem na jarmarku mogła się także pochwalić sama „Wrzosowa Kraina” wraz ze współpracującymi w niej lokalnymi producentami miodu, wina i innych wrzosowych produktów.

1 października od rana wypełniły obrady Koordynatorów GP. Rozmawialiśmy o ostatnim IV Krajowym Zjeździe Grup Partnerskich, aktualnej sytuacji w poszczególnych partnerstwach, złożonych i realizowanych w ramach Krajowej Sieci projektach, ale przede wszystkim o planach przyszłej współpracy sieciowej. W najbliższym czasie powstanie projekt kształcenia animatorów pod nazwą Akademia Partnerstwa, którego zręby zostały wypracowane podczas spotkania.

Ostatniego dnia uczestnicy mieli okazję zobaczyć w terenie osiągnięcia Grupy Partnerskiej „Wrzosowa Kraina”, która, przypomnijmy, otrzymała na ostatnim Zjeździe tytuł Grupy Roku 2006. Odwiedziliśmy Pasiekę Maja, która jest miodowym punktem ekomuzealnym, podziwialiśmy jeden z najstarszych dębów w Polsce nazywany „Chrobrym”, odwiedziliśmy też siedzibę Fundacji „Wrzosowa Kraina” oraz XIII-wieczny pałac w Chocianowie, który dzięki wysiłkom partnerstwa jest stopniowo remontowany. Nie dopisała niestety jedynie pogoda...

3. WARSZTATY W RAMACH EUROPEJSKIEJ SIECI EKOMUZEÓW „LOCAL WORLDS” (Soci, 25-28.09.2007)

W dniach 25-28 września w miejscowości Soci w Toskanii odbywał się warsztat w ramach Europejskiej Sieci Ekomuzeów 'Local Worlds'. Organizatorem warsztatów było tokańskie Ecomuseum Casentino, a polskie ekomuzea reprezentowała Barbara Kazior z Fundacji Partnerstwo dla Środowiska. W ramach warsztatów prezentowane były liczne ekomuzea z Włoch, Szwecji, Francji, Hiszpanii, Szkocji, Serbii, Czech i Polski. Ponadto organizatorzy zapewnili kontakt z przyrodą, tradycjami, kuchnią i ludźmi zamieszkującymi malowniczą dolinę Casentino. Warsztaty przyczyniły się do dalszej wymiany informacji i doświadczeń między ekomuzeami oraz rozwijania możliwości bezpośredniej współpracy pomiędzy nimi. Liczymy, że jeśli uda nam się

pozyskać środki (niedawno został złożony projekt do Funduszu Organizacji Pozarządowych), będziemy gościć kolejne warsztaty w Polsce, dzięki czemu polskie ekomuzea będą miały szansę na prezentację przed międzynarodowym audytorium oraz na nawiązanie współpracy z partnerami zagranicznymi.

4. „GOSPODARKA SPOŁECZNA NA BURSZTYNOWYM SZLAKU” – PROJEKT REKOMENDOWANY PRZEZ EKSPERTÓW DO UPOWSZECHNIENIA

W dniach 24-25 września 2007 w Józefowie k/Warszawy podczas konferencji inaugurującej projekt pt. „**EQUAL – upowszechnianie dobrych praktyk na obszarach wiejskich**” zaprezentowano „KATALOG DOBRYCH PRAKTYK. EQUAL na obszarach wiejskich”, który stanowi ocenę rezultatów Programu EQUAL pod kątem ich upowszechnienia na obszarach wiejskich. Wśród 16 projektów z tematu D (Wzmocnienie krajowej gospodarki społecznej) najwyższą ocenę ekspertów otrzymał projekt „Gospodarka Społeczna na Bursztynowym Szlaku”, realizowany od 2004 r. przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska we współpracy z lokalnymi organizacjami w pięciu regionach Polski, gdzie działają również Grupy Partnerskie. W ramach projektu powstało pięć przedsiębiorstw społecznych z branży turystyki dziedzictwa, które zatrudniają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Doświadczenia tego projektu można będzie od tej pory powielać – Fundacja Fundusz Współpracy ogłosiła konkurs na projekty dla organizacji pozarządowych z terenów wiejskich i małych miejscowości, które chciałyby wdrażać najlepsze rozwiązania Programu EQUAL. Pula środków wynosi 3 mln PLN, projekty mogą uzyskać dofinansowanie w wysokości od 50 tys. do 100 tys. PLN. Więcej informacji: www.agro-info.org.pl.

II. Wydarzenia w Grupach Partnerskich

SPOTKANIE ZESPOŁÓW ROBOCZYCH DS. EKOMUZEUM Z DOLNEGO ŚLĄSKA (MŚCIWOJÓW, 29.08.2007)

W Mini Muzeum „Mściwojowska oranżeria” w Mściwojowie 29 sierpnia 2007 roku odbyło się spotkanie członków Ekomuzeów z terenu Dolnego Śląska. Spotkanie miało charakter warsztatów. Jego celem była wymiana doświadczeń między istniejącymi Ekomuzeami oraz wypracowanie gotowej oferty dla potencjalnych klientów ekomuzeum. Każde z Ekomuzeów prezentowało coś innego, coś wyjątkowego, coś co wyróżnia dany region.

Ekomuzeum Dziadoszan w Więszycach swoje działania skupiło na odbudowie dawnego osadnictwa, rekonstrukcji chaty oraz uruchomienia warsztatu garncarskiego i wikliniarskiego. **Ekomuzeum Wsi Dolnośląskiej Szkółkarstwa i Sadownictwa** w Mściwojowie to głównie pielęgnowanie tradycji rolniczych - szkółkarskich i sadowniczych podczas ludowych świąt i obrzędów oraz coraz większa oferta zajęć rękodzielniczych. W **Ekomuzeum Rzemiosła w Dobkowie** wciąż żywe jest rzemiosło lepienia gliny, lania świec z wosku pszczelego, stolarstwo ozdobne oraz produkcja wina metodami tradycyjnymi. **Ekomuzeum Wrzosowa Kraina** to przede wszystkim bogactwo miodów i produktów miodopochodnych. Przedstawione przez uczestników działania realizowane w ramach Ekomuzeów świadczą o wielkim bogactwie kulturowym naszego regionu oraz o wielkim zaangażowaniu ludzi, którzy wytrwale pracą dążą do osiągnięcia sukcesu. Po burzy mózgów każdy z uczestników mógł się posilić swojskim jadłem. Można było skosztować pysznego wiejskiego chleba ze smalcem i ogórkiem kiszonym, twarożku oraz ciasta. Prysmaki te zostały przyrządzone przez Panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Mściwojowie. Spotkanie to było pierwszym z cyklu szkoleń mających na celu wypracowanie wspólnej oferty Ekomuzeów Dolnego Śląska, w ramach której poszczególne ekomuzea będą uzupełniać swoje oferty dla zorganizowanych grup wycieczek. Współpraca ta zapowiada się bardzo dobrze.

KONFERENCJA NT. ROZWOJU TURYSTYKI NA OBSZARZE GÓR I POGÓRZA KACZAWSKIEGO (JEŻÓW SUDECKI, 19.09.2007)

Stowarzyszenie Kaczawskie i wójt gminy Jeżów Sudecki byli organizatorami konferencji na temat rozwoju turystyki na obszarze Gór i Pogórza Kaczawskiego. Wzięli w niej udział rolnicy, przedstawiciele organizacji społecznych, małych firm i podmiotów gospodarczych z obszaru Partnerstwa Kaczawskiego, osoby prowadzące już działalność opartą na turystyce lub chcące taką działalność rozpocząć. Był również obecny dyrektor Parku Krajobrazowego CHEŁMY Marek Cieślak oraz wykładowca krajoznawstwa w PWSZ w Legnicy Edward Wiśniewski. Uczestnicy wysłuchali wykładów

nt. współpracy przy tworzeniu produktu turystycznego, zarządzania jakością w agroturystyce oraz kreowania produktów lokalnych, zarówno tych rękodzielniczych, jak i spożywczych. Najciekawsza jednak była druga część konferencji, czyli zwiedzanie czterech gospodarstw agroturystycznych z terenu Gór i Pogórza Kaczawskiego. Każde z nich wyróżniało się swoją specyfiką, wystrojem i klimatem. Od pensjonatu Agaty Wolak w gospodarstwie „Pod Srebrną Górą” w Jeżowie Sudeckim po stary, wiejski dom w gospodarstwie „Konopka” Bogusławy Deji z autentycznym wyposażeniem pamiętającym początki XIX wieku w Czernicy. Można też było zobaczyć, jak w bardzo stylowy sposób połączyć nowoczesność z tradycją, tak jak zrobili to właściciele gospodarstw „Villa Greta” w Dobkowie, czyli Ewelina i Krzysztof Rozpędowscy oraz „Serce” - Władysława Gil i Wiktor Urbańczyk w Radzimowicach. Wizyta w tych gospodarstwach na pewno była świetnym pokazem „dobrych praktyk” dla osób zainteresowanym podjęciem działalności agroturystycznej i rozwojem turystyki w naszym regionie. Agroturystyka to także dobry sposób na włączenie ludności wsi w ideę ekorozwoju. Rozwinięcie świadomości ekologicznej, pobudzanie lokalnych inicjatyw, wyrabianie sprawności organizacyjnej, współpracy z sąsiadami to także ogromne zalety rozwoju turystyki wiejskiej.

VIII DOLNOŚLĄSKIE ŚWIĘTO MIODU I WINA WE WRZOSOWEJ KRAINIE (PRZEMKÓW, 29-30.09.2007)

Każdego roku od ośmiu lat, w ostatni weekend września w Przemkowie, odbywa się Dolnośląskie Święto Miodu i Wina. Tegoroczne zapisało się już w karty historii. Jak zawsze głównym aktorem dwudniowego spektaklu były miody i produkty pszczele. Na stoiskach wystawców królował oczywiście ten najważniejszy – miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich – czekający na rejestrację w unijnym systemie ochrony jako Chronione Oznaczenie Geograficzne. Organizatorzy Święta przygotowali dla jego uczestników poczęstunek kromką chleba z miodem, który także wpisuje się w wieloletnią tradycję. Święto to także

możliwość degustacji i zakupu nie tylko różnogatunkowych miodów, miodów pitnych i wielu produktów pszczelich, ale także innych produktów lokalnych, w tym nalewek. Wystawa i sprzedaż sprzętu pasiecznego, win oraz winorośli również są nieodzownym elementem krajobrazu święta. Wiele imprez, które odbyły się w trakcie VIII Święta Miodu i Wina, było ściśle związanych z miodem. Wśród nich m.in. V Ogólnopolski Bieg po Miód, którego zwycięzcy zostali nagrodzeni czarkami miodu. Święto było również okazją do otwarcia w Przemkowie gabinetu apiterapii. Otwarcie gabinetu poprzedzono wykładem nt właściwości leczniczych produktów pszczelich. Tradycyjnie już od lat podczas święta rozstrzygany jest także konkurs na Wzorową Pasiekę i Wzorowe Gospodarstwo Pasieczne Dolnego Śląska. Honorowy patronat nad konkursem objął Marszałek Województwa Dolnośląskiego. Tytuł Wzorowego Gospodarstwa Pasiecznego Dolnego Śląska otrzymali w tym roku Państwo Elżbieta i Roman Śmieszkowie z Pasieki Młynowo w Przemkowie, którzy są partnerami GP Wrzosowa Kraina.

EUROPEJSKIE DNI DZIEDZICTWA WE WRZOSOWEJ KRAINIE (CHOCIANÓW, 15.09.2007)

Europejskie Dni Dziedzictwa to wspólna inicjatywa Rady Europy i Unii Europejskiej, która ma na celu szeroko pojętą edukację historyczną i kulturalną, promowanie regionalnego dziedzictwa z ukazaniem jego bogactwa oraz przypomnienie o wspólnych korzeniach kultury europejskiej. Koordynatorem Europejskich Dni Dziedzictwa z ramienia Rady Europy jest od 2006 r. Europa Nostra, europejska federacja stowarzyszeń zajmujących się ochroną dziedzictwa kultury. „**Ludzie gościńca. Wędrowcy, pielgrzymi, tułacze**” - to właśnie hasło przyświecało otwartym drzwiom w **Zespole Parkowo-Pałacowym w Chocianowie**.

W ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa turystom bezpłatnie udostępniono zwiedzanie pałacu, którego początki sięgają 1297 roku. Pałac jest wyjątkowy nie tylko ze względu na to, że swego czasu (w latach 1728 – 1732) Melchior van Rodern przebudował go w najbardziej okazałą barokową rezydencję na Śląsku. Czasy świetności ma już za sobą, ale obecni właściciele czynią starania, aby to miejsce na nowo tętniło życiem. I tak też się stało we wrześniu br., kiedy to pałacowe mury przyjęły ponad 500 gości. Tak duża liczba zwiedzających zaskoczyła organizatorów, ale im więcej ich przybywało, tym większa była ich radość. O bogatej historii pałacu opowiadali przewodnicy: Zbigniew Machoń i Antoni Bok.

Osoby, które przybyły do pałacu mogły również obejrzeć **wystawę fotograficzną pt. „Zabytki i okolice Chocianowa – Szlakiem Św. Jakuba”**. Autorem wszystkich zdjęć jest Zbigniew Machoń, jeden z bardziej znanych w regionie miłośników chocianowskiej ziemi. Europejskie Dni Dziedzictwa były także okazją do zapoznania się z lokalną wytwórczością. Zwoleńnicy domowych przetworów mogli zakupić wysmienite produkty z Gromadki, a ci, którzy wolili coś dla ciała i ducha – ziołowe mieszanki zapachowe z Wrzosowej Chaty w Borówkach.

II KONFERENCJA GP „WRZOSOWA KRAINA” PT. „ROZWÓJ LOKALNY I PROMOCJA REGIONU W RAMACH PROGRAMU LEADER+ (PRZEMKÓW, 29.09.2007)

Konferencja odbyła się podczas VIII Dolnośląskiego Święta Miodu i Wina w Przemkowie. Na spotkaniu omówiono szanse i zagrożenia, jakie związane są z realizacją Pilotażowego Programu Leader+ we Wrzosowej Krainie. Przedstawiono także sprawozdanie z realizacji projektu „Walory przyrodnicze, kulturowe i produkty lokalne - sposobem na rozwój Partnerstwa „Wrzosowa Kraina” oraz nowy okres programowania Programu Leader. W ramach studium przypadku, jeden z punktów Ekomuzeum Wrzosowej Krainy – Wrzosowa Chata w Borówkach – został ukazany jako przykład na osiągnięcie sukcesu prowadzonej działalności gospodarczej w oparciu o zasoby kulturowo-przyrodnicze obszaru Wrzosowej Krainy i potencjał jej poszczególnych partnerów. W konferencji wzięli udział sympatycy Wrzosowej Krainy, partnerzy, fundatorzy oraz członkowie Rady Fundacji Wrzosowa Kraina – w sumie 30 osób.

WIZYTA STUDIALNA LGD „ZIEMIA GOTYKU” W GRUPIE PARTNERSKIEJ „ŁĄCZY NAS BABIA GÓRA” (SUCHA BESKIDZKA, 8-12.08.2007)

Tematem przewodnim wizyty był rozwój turystyki w oparciu o dziedzictwo kulturowe regionu babiogórskiego. Goście z województwa zachodniopomorskiego zaczęli zwiedzanie regionu od wieczoru regionalnego w zawojskiej karczmie. Następnego dnia odbyła się prezentacja Klubu Jeździeckiego BÓR w Toporzysku oraz Dworu na Wysokiej, będących jednymi z wielu punktów **Ekomuzeum Babia Góra**. W ciągu 4 dni pobytu pod Babią Górą przedstawiciele "Ziemi Gotyku" zapoznali się z programem Produkt Lokalny, w tym odwiedzili pierwszą w Polsce sieć sklepów produktów lokalnych **"Babiogórskie Sklepiki"**,

Muzeum Zabawki Ludowej w Stryżawie oraz ekologiczną piekarnię bugli zembrzyckich "Bugielek". Równie dużym zainteresowaniem cieszyły się projekty proekologiczne realizowane przez Szkołę Edukacji Środowiskowej na Bursztynowym Szlaku i Klasztor oo.Karmelitów Bosych. Spotkanie z przedstawicielami Babiogórskiego Stowarzyszenia Zielona Linia pozwoliło na prezentację rozwoju turystyki wiejskiej przy wykorzystaniu zasobów środowiska przyrodniczego. Wizytę zakończyło spotkanie z firmą **Green Traveller**, która jest przykładem gospodarki społecznej regionu oraz narzędziem promocji turystyki dziedzictwa kulturowego, produktu lokalnego i regionu.

TYDZIEŃ KULTURY REGIONALNEJ NA PRZYSŁOPIU (ZAWOJA PRZYSŁÓP, WRZESIEŃ 2007)

W dniach poprzedzających Babiogórską Jesień w Szkole Podstawowej Nr 4 w Zawoi Przysłop co roku odbywa się Tydzień Kultury Regionalnej. W ramach poznawania przeszłości naszego regionu pragniemy przypominać uczniom dlaczego mają być dumni ze swojej „małej ojczyzny” i co mogą dla niej uczynić teraz lub w przyszłości. Głównymi akcentami tematycznymi w tych dniach były: dzieje naszej miejscowości, zwyczaje i obrzędy, opowieści ludowe i przyśpiewki, język gwarowy i strój, życie codzienne, lokalna przyroda, zabytki architektury lokalnej, ochrona środowiska oraz wycieczki terenowe do najciekawszych miejsc przyrodniczych i kulturowych.

Panie Genowefa Chowaniak i Stanisława Giertuga w szkolnej izbie regionalnej im Franciszka Gazdy wspominały jak kiedyś, przed laty wyglądało codzienne życie mieszkańców. Można było poznać zastosowanie dawnego sprzętu gospodarstwa domowego oraz narzędzi rolniczych używanych w pracach polnych. Piękną gwarą przybliżyły nam historię Przysłopia. Uczniowie obejrzeli też prezentację multimedialną o Przysłopiu ukazującą najciekawsze miejsca tego urokliwego zakątka Beskidu Żywieckiego. Wychowawcy klas wędrowali z dziećmi po szkolnej ścieżce dydaktycznej, na której podziwiali stare chaty, piwniczki i przydrożne kapliczki. Odwiedzali lokalnych twórców ludowych: pana Edwarda Morawę – rzeźbiarza, Antoniego Janik z Janików na Stryżawie – producenta zabawek z drewna, Jana Żurka na Spyrkówce – producenta szachów dla trójki graczy, bednarzy na Warciakach i Bielasach. Pani Anna Żywczak

poprowadziła zajęcia z gotowania potraw regionalnych, razem z uczniami piekła na piecu placki ziemniaczane i tzw. talarki (swojskie chipsy). Opowiadała nam co dawniej jadano, jakie kiedyś były potrawy i jak je przyrządzano. Pani Hermina Spyрка opowiadała o ziołach rosnących w tradycyjnych ogródkach przydomowych oraz o ich właściwościach leczniczych. Uczniowie uczestniczyli w warsztatach bibułkarskich i malowania ptaszków stryszawskich. Zajęcia te były nagrywane przez TV Polonia w ramach promocji Gminy Zawoja.

Na zakończenie Tygodnia Kultury Regionalnej odbył się konkurs wiedzy o Przysłopiu na podstawie przewodnika turystycznego Przysłop z widokiem na Babia Górę. Stałą ekspozycją towarzyszącą była wystawa prac miejscowego rzeźbiarza ludowego Edwarda Morawy z przysiółka Morawy na Przysłopiu. Ulubionym tematem jego rzeźb są drewniane ptaki, wiewiórki, jelenie, sarny itp. Jest też twórcą bardzo ciekawych prac o tematyce religijnej. Każdemu, kto go odwiedzi, chętnie pokazuje swoje prace. Uczniowie klas IV i V w ramach ścieżki regionalno-patriotycznej wspólnie z wychowawczynią wybrali się na XXI Jesień Babiogórską, aby uczestniczyć w jesiennym redyku i poznawać folklor górali babiogórskich.

MAŁOPOLSKIE ŚWIĘTO WARZYW – DOŻYNKI WARZYWNE (IGOŁOMIA, 02.09.2007)

Po raz pierwszy w kalendarium imprez o zasięgu wojewódzkim w Małopolsce znalazło się święto nie żniwarzy, ale producentów owoców i warzyw. Cieszy fakt, iż to właśnie Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa mogło przyczynić się do zorganizowania „Małopolskiego Święta Warzyw – Imprezy promocyjnej Korony Północnego Krakowa”. Wspomniane wydarzenie stało się doskonałą okazją do zaprezentowania nie tylko potencjału gospodarczego, ale przede wszystkim, jak powiedziała podczas otwarcia Imprezy wiceprezes Stowarzyszenia Barbara Kawa, potencjału ludzkiego obszarów wiejskich. Zadaniem Stowarzyszenia jest właśnie promowanie ludzi mieszkających na wsi oraz wspieranie ich inicjatyw na rzecz swojej miejscowości.

Na szczególną uwagę zasługuje działalność Kół Gospodyń Wiejskich, które przygotowały dla uczestników warzywnej fety regionalne przysmaki oraz zaprezentowały pieśni ludowe. Zachwył uczestników imprezy wzbudziły również popisy wokalne-taneczne młodzieży z GCE z Igołomii, Wawrzeńcyc i Dobranowic, jak również występ Orkiestry Dętej z Igołomii. Impreza cieszyła się dużym zainteresowaniem i to nie tylko wśród mieszkańców Gminy Igołomia –Wawrzeńcyc, lecz także Gmin sąsiednich. Nic dziwnego, na około 4000 przybyłych gości czekało mnóstwo atrakcji: pokazy lotnicze, skoki spadochronowe, wesołe miasteczko, koncerty, czy

możliwość promowania własnego talentu podczas konkursu karaoke. Rolnicy i działkowcy mogli skorzystać z bezpłatnych porad.

Warto dodać, że Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa prowadzi również cykl szkoleń pt. „Akademia nowoczesnego sadownika i warzywnika”, który obejmuje nie tylko wykłady, ale również zajęcia praktyczne, które mają miejsce bądź na polach doświadczalnych Akademii Rolniczej w Krakowie, bądź też na wzorcowych plantacjach rolników z terenu Gmin objętych projektem.

VII TYDZIEŃ ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU W KRAKOWIE (KRAKÓW, WRZESIEŃ 2007)

Forum dla Nowej Huty wspólnie ze Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Nowej Huty w dniu 19 września 2007r. zorganizowało już po raz VII wspólnie z Urzędem Miasta Krakowa z okazji Tygodnia Zrównoważonego Transportu 2007 obchodzonego w Krakowie, tradycyjnie już **przejazd rowerowy wokół Łąk Nowohuckich**. W przejeździe udział wzięli przedstawiciele Urzędu Miasta Krakowa, którzy poprowadzili grupę oraz uczniowie ze szkół: Zespół Szkół Gastronomicznych nr 1, Zespół Szkół Ekonomicznych nr 2, Chemobudowa, XI LO, Szkoła Podstawowa nr 92, Szkoła Podstawowa nr 98, Skaut Tur, Zespół Szkół Specjalnych nr 14 Oddział Integracyjny, Świetlica opiekuńczo-wychowawcza „Potworki”. Pani Małgorzata Nawracaj z Zespołu Szkół Ekonomicznych poprowadziła grupę rowerzystów jedną z trzech pętli **Zielonego Szlaku Nowa Huta - Dłubnia**. W Narodowym Centrum Kultury odbył się również konkurs plastyczny dla dzieci pt. "Pogadaj z gadem co zrobić z odpadem". W imprezie uczestniczyło ok. 150 osób. 21 września 2007r odbył się **VII Dzień Dziedzictwa Kulturowego Nowej Huty**, który jak co roku zorganizowało Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Nowej Huty wspólnie z Forum dla Nowej Huty. W tegorocznym święcie uczestniczyło ok. 700 dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, ponadpodstawowych i specjalnych, a w realizację zaangażowane były: Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida, Muzeum Archeologiczne, Młodzieżowy Dom Kultury Fort 49 „Krzestawice”, Teatr Ludowy, Muzeum Lotnictwa Polskiego, Dworek Jana Matejki, Nowohuckie Centrum Kultury. W dniu 22 września 2007 odbył się tradycyjnie **rajd rowerowy do Lanckorony Szlakiem Bursztynowym** oraz wycieczka autokarowa Szlakiem Kościuszkowskim z historykiem Maciejem Miedzianem z Muzeum „Dzieje Nowej Huty”.

SPOTKANIE W SPRAWIE PRZEBIEGU SZLAKU BURSZTYNOWEGO W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM (LIPSK, 13.09.2007)

Było to spotkanie robocze przed planowanym porozumieniem pomiędzy Samorządem województwa mazowieckiego a Fundacją Partnerstwo dla Środowiska w sprawie współpracy przy wytyczaniu i oznakowaniu mazowieckiej części Szlaku Bursztynowego, przecinającego Polskę z północy na południe. W spotkaniu wzięli udział Wojciech Koprowski – członek Zarządu Regionalnej Mazowieckiej Organizacji Turystycznej w Warszawie, a jednocześnie przedstawiciel Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego, dr Joanna Wawrzak – Naczelnik Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Starostwa Powiatowego w Lipsku, Małgorzata Senderowska – Wiceprezes Oddziału PTTK w Lipsku, Marek Łata – radny Miasta i Gminy Lipsko, Krzysztof Furmanek – pracownik Starostwa Powiatowego w Lipsku, Przewodniczący Rady Fundacji „Partnerstwo Krzemieny Krąg” oraz Łukasz Chlebny – dyrektor Fundacji „Partnerstwo Krzemieny Krąg”. Na 13 października 2007 r. zaplanowano imprezę turystyczną, która odbędzie się z udziałem władz Powiatu Lipskiego i Ostrowieckiego oraz przedstawicieli organizacji turystycznych naszego z regionu. Na pograniczu mazowiecko – świętokrzyskim – w Siennie (Rynek) oraz w Bałtowie (sąsiedztwo Parku Jurajskiego) zostaną ustawione znaki informacyjne wyznaczające szlak. Dodatkowo zainstalowane zostaną na nich

drogowskazy z odległościami do Gdańska i Budapesztu, miast uznawanych za początek i koniec bursztynowej trasy. Spotkanie w sprawie oznakowania Szlaku Bursztynowego zbiegło się w czasie z wydaniem przez Fundację „Partnerstwo Krzemieny Krag” folderu podsumowującego koordynację Konkursu Małych Dotacji „Bursztynowy Szlak Greenways” – projektu finansowanego przez Fundusz Partnerstwa ze środków pochodzących z Toyota Motor Europe. Sam program „Szlak Bursztynowy Greenways” to polsko – słowacko – węgierska inicjatywa, której celem jest inicjowanie, wspieranie i wzmacnianie działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju regionów leżących na szlaku oraz w jego obrębie.

DOŻYNKI GMINNE W GRUPIE PARTNERSKIEJ „KRZEMIENY KRAK” (TARŁÓW I PAWŁOWICE, 2.09.2007; BAŁTÓW, 23.09.2007)

Tarłów, 2.09.2007

O godzinie 13.30 w Kościele pw. Św. Trójcy w Tarłowie proboszcz parafii ksiądz Jan Grochowski odprawił uroczystą mszę świętą, po której barwny dożynkowy korowód prowadzony przez orkiestrę dętą przemaszerował ulicą Sandomierską na stadion w Wólce Tarłowskiej. Tradycyjny bochen chleba wypieczony z tegorocznej mąki Wójt Gminy Tarłów - **Lech Wąsik** otrzymał z rąk starościny **Justyny Fulary** z Ciszycy Górnej i Starosty Dożynek – **Edwarda Kostrzewy** z Teofilowa. Uczestniczących w ludowym święcie mieszkańców gminy i licznie przybyłych gości zachwyciły występy folklorystyczne zespołu „Powiślacy” z Ciszycy Kolonii, oraz występy młodych talentów: Amandy Majchrowskiej i Anny Nowakowskiej. Szczególnie zachwycił swoim talentem 8-letni Paweł Majchrowski grający na akordeonie. Dużą atrakcją dożynkowych wydarzeń niewątpliwie był pokaz maszyn rolniczych, przepiękna wystawa ptaków, a także wiele atrakcji dla najmłodszych. Nie zabrakło oczywiście konkursów. Najlepszym „Strong manem” spośród amatorów w zawodach o puchar Wójta Tarłowa został Kamil Michalec natomiast wśród kobiet niebywałą siłą może pochwalić się Ewa Śliwka z Julianowa. Dożyńkom towarzyszył bogaty program artystyczny - występ kabaretu Hola Hola, pokaz Fakira oraz koncert muzyki tanecznej w wykonaniu zespołu Skaner, połączony z pokazem sztucznych ogni.

Pawłowice, 2.09.2007

Uroczystości dożynkowe rozpoczęła uroczysta msza święta w Kościele p.w. Świętego Jana Chrzciciela w Pawłowicach, a tuż po niej w kierunku miejscowego placu przyszkolnego wyruszyły grupy wieńcowe. Pochód poprowadzili starostowie dożynekowi wraz z przedstawicielami samorządu powiatowego Starostwa Lipskiego oraz poszczególnych gmin. Zgromadzonych gości przywitał Starosta Lipski – Roman Ochyński, Przewodniczący Rady Powiatu – Józef Sosnowski, Wójt Gminy Solec nad Wisłą – Andrzej Czajkowski oraz licznie przybyli parlamentarzyści z regionu południowego Mazowsza. Niewątpliwie najciekawszym punktem była prezentacja bajecznych wieńców dożynkowych - postać Matki Boskiej z ziaren, łódź, krzyż i święte obrazy wyłożone kłosami żyta i pszenicy – takie arcydzieła zaprezentowali przedstawiciele gmin Solec nad Wisłą, Lipsko, Chotcza, Siemno, Rzecznów i Ciepeliów z Powiatu Lipskiego. Po części oficjalnej widzowie mieli okazję obejrzeć występ zespołów ludowych, a także kabaretów „Pigwa” i „Wesoły autobus”. Ostatnim punktem imprezy była zabawa taneczna aż do północy, przy akompaniamencie zespołu „Art-Mix” z Radomia.

Bałtów, 23.09.2007

Uroczystość rozpoczęła się od mszy świętej w kościele pw. Matki Bożej Bolesnej w Bałtowie. Następnie uroczysty korowód dożynkowy przeszedł na Wzgórze Pałacowe. Pochód prowadziła Orkiestra Dęta z Kunowa za którą, bryczką jechali Starostowie dożynek: Pani Bożena Gil oraz Józef Pytlak. Część oficjalną otworzył Wójt Bogusław Mąka. Przywitał przybyłych gości, szczególnie ciepłymi słowami zwrócił się do rolników. Podziękował za ich ciężką pracę, wytrwałości, cierpliwości i pracowitość oraz życzył im nastania lepszych czasów w rolnictwie.

W dalszej części uroczystości nastąpiła prezentacja wieńców dożynkowych oraz ich obśpiewanie przez członkinie z Koła Gospodyń Wiejskich z miejscowości, które wystawiały wieńce. Imprezę uatrakcyjniły występy miejscowych zespołów: "Bałtowanie", "Okolanki", "Biesiada" oraz widowisko "Od przedszkola do Opola". Główną atrakcją wieczoru była Biesiada cygańska z zespołem Gipsy Boys oraz pokaz teatru ognia "Happy Fire". Dla uczestników imprezy organizatorzy przygotowali wiele niespodzianek, między innymi stoiska promocyjne firm, w szczególności związanych z produkcją rolniczo-warzywniczą, mleczarską, pokazy rękodzieła artystycznego. Na stoisku Gminy można było jak zwykle spróbować wielu regionalnych potraw i ciast przygotowanych przez członków Koła Gospodyń Wiejskich. Przez cały czas trwania imprezy serwowana była grochówka wojskowa. Imprezę zakończyła zabawa taneczna z zespołem "Gościna Band" z Kunowa.

Dożynki gminne odbyły się w ramach cyklu imprez pn. „Łączymy się w Krzemiennym Kręgu”, prowadzonego przez Fundację „Partnerstwo Krzemieny Krąg”.

PROJEKT PT. „ZAPRASZAMY NA WĘDROWANIE PO WULKANIE” (PARTNERSTWO KACZAWSKIE)

Wieś Paszowice to malownicza miejscowość położona we wschodniej części Partnerstwa Kaczawskiego - na obrzeżach Parku Krajobrazowego "Chełmy", tuż obok jednej z jego największych atrakcji "Małych Organów Myśliborskich". Mimo tego korzystnego położenia wieś nie była dotąd postrzegana jako miejscowość atrakcyjna turystycznie, a nawet sami mieszkańcy nie znali w pełni jej walorów kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych. Tę niekorzystną sytuację chce zmienić **Gminny Ośrodek Kultury w Paszowicach**, który wytyczył **ścieżkę edukacyjną na Bazaltową Górę**. Partnerami GOKu w tym zadaniu byli: Nadleśnictwo Jawor, Park Krajobrazowy „Chełmy” wraz z Centrum Edukacji Ekologicznej i Krajoznawstwa, oddział PTTK Ziemi Jaworskiej, Szkoła Podstawowa i Urząd Gminy w Paszowicach, Powiatowe Zrzeszenie LZS oraz mieszkańcy Paszowic.

Ścieżkę w terenie można bez trudu odnaleźć dzięki specjalnemu oznakowaniu w kolorze żółtym. Prowadzi ona od parkingu przy budynku GOK przez ciekawe obiekty kulturowe (wieża widokowa), geologiczne (wzrost bazaltu), krajobrazowe (panorama Jawora i okolic) i ciekawostki lokalne (grota pustelnika), znajdujące się w sąsiedztwie wsi. W najbardziej interesujących punktach zostały zamontowane tablice informacyjne, a dokładny opis jest dostępny w folderze oraz na stronie internetowej www.gok.paszowice.pl. Oprócz wytyczenia i oznakowania ścieżki urządzono dwa punkty biwakowe przy trasie jako miejsca odpoczynku dla turystów. Partnerem i sponsorem w urządzeniu miejsc biwakowych było Nadleśnictwo Jawor, którego pracownicy wykarczowali wzrost bazaltu i utworzyli nad nimi punkt widokowy. Ścieżka dydaktyczna, której oficjalne otwarcie odbyło się 6 maja br. już teraz jest miejscem licznych wycieczek, rajdów i spacerów. Jaworski oddział PTTK w czasie wakacji poprowadził

trasą ścieżki jedną ze swoich wycieczek, a harcerze z Hufca ZHP w Jaworze zainaugurowali tutaj 23 września br. Rok Harcerski. Największą jednak atrakcją okazał się... Pustelnik, w którego rolę wcielił się radny Zbigniew Patynek. Ubrany w strój mnisi, w kostiumie w rece stał się „żywą atrakcją turystyczną” i doczekał się nawet wydania widokówek z własnym wizerunkiem.

– Mam nadzieję, że dzięki ścieżce nie tylko poprawi się znajomość walorów przyrodniczych i krajobrazowych mieszkańców Partnerstwa Kaczawskiego, ale i zwiększy się liczba turystów odwiedzających Paszowice i Krainę Wygasłych Wulkanów. Być może przyczyni się ona do wzrostu liczby klientów w miejscowych sklepach i lokalach gastronomicznych. Możliwe też, że wzrost zainteresowania walorami turystycznymi i większa liczba turystów sprawi, że we wsi powstanie gospodarstwo agroturystyczne – planuje autorka projektu.

Projekt otrzymał w 2006 r. dotację w wysokości 5 865 zł z programu „Szkoly dla Ekorozwoju na Dolnym Śląsku – zadbajmy o wspólną przestrzeń” Funduszu Partnerstwa w Krakowie.

PROJEKT PT. „ALTANKOWE WZGÓRZE, CZYLI WYPOCZYNEK PRZY TURYSTYCZNYM SZLAKU” (PARTNERSTWO KACZAWSKIE)

Ziemniaki „Palce Lizać”, Jakuszowska Grochówka i Bigos Sołtysa – to tylko niektóre ze smakołyków, jakie serwowano w ostatnią niedzielę podczas „Pikniku na Altankowym Wzgórzu” przy świetlicy wiejskiej w Jakuszowej. Okazją do organizacji pikniku było zakończenie projektu pn. „Altankowe Wzgórze, czyli wypoczynek przy turystycznym szlaku” zrealizowanego przez Radę Sołecką z Jakuszowej. Projekt zakładał uporządkowanie terenu przy świetlicy i urządzenie tam miejsca na organizację imprez plenerowych zarówno dla mieszkańców wsi, jak i turystów. Miejsce zostało wyposażone w cztery ławostoly, murowany grill, miejsca na ognisko oraz drewnianą altanę. W pracach porządkowych uczestniczyli zarówno dorośli mieszkańcy wsi, jak i najmłodsi: mężczyźni pod kierunkiem sołtysa Mariana Harpuli wykosili przylegającą łąkę, aby pomieścić wszystkich mieszkańców i licznych gości, kobiety pod wodzą Renaty Bryzek i Marii Gwary szykowały piknikowe smakołyki oraz piekły ciasta na konkurs, a dzieci nie tylko porządkowały otoczenie świetlicy i serwowały chleb ze smalcem, ale dodatkowo przygotowały pod kierunkiem instruktorki Patrycji Plizgi inscenizację bajki „Posadził dziadek rzepkę”.

To jeszcze nie koniec zmian w otoczeniu świetlicy w Jakuszowej. Trwa właśnie realizacja kolejnego projektu, tym razem z programu „Szkoly dla Ekorozwoju na Dolnym Śląsku” Fundacji Partnerstwo dla Środowiska. Projekt pod tytułem „Powrót do La Manchy” autorstwa Agnieszki Czachor i Gracji Bober z otrzymał dotację w wysokości 4740 złotych. Pozwoli to na zakupienie huśtawki, piaskownicy, stojaka na rowery, tablicy informacyjnej oraz wykonanie folderu turystycznego i drewnianego wiatraka. Już teraz zostały posadzone przy budynku ozdobne krzewy i drzewa, a w najbliższym czasie zostaną naprawione schody na teren posesji. Projekt zakłada również przeprowadzenie zajęć edukacyjnych, wycieczek i konkursów. Zakończenie projektu zaplanowano w połowie kwietnia przyszłego roku.

Projekt pt. „Altankowe wzgórze...” otrzymał dofinansowanie w konkursie „Działaj lokalnie V” przeprowadzonym przez Stowarzyszenie Kaczawskie, przy wsparciu Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

III. Informacje i ogłoszenia

1. SEMINARIUM ZESPOŁU DS. PRODUKTU LOKALNEGO W PARTNERSTWIE DLA ZIEMI GORLICKIEJ (GORLICE, 7-9.10.2007)

W dniach 7-9 października na terenie Partnerstwa dla Ziemi Gorlickiej odbędzie się seminarium krajowego Zespołu ds. Produktu Lokalnego, który po dłuższej przerwie wznowia swą aktywność. W spotkaniu wezmą udział osoby koordynujące promocję, certyfikację i sprzedaż lokalnych wyrobów w różnych regionach Polski. Celem seminarium będzie nie tylko poszerzenie wiedzy o produktach lokalnych, systemach ich dystrybucji itp., ale przede wszystkim wymiana doświadczeń i zaplanowanie wspólnych działań na poziomie krajowym.

2. OFERTA PRZEDSIĘBIORSTWA SPOŁECZNEGO „GREEN TRAVELLER – TURYSTYKA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO”

GREEN TRAVELLER - Turystyka Dziedzictwa Kulturowego zachęca do doświadczenia turystyki w innym wymiarze. Podążając śladami historii i tradycji Regionu Podbabiogórskiego, tworząc i sprzedając oferty turystyczne promuje dziedzictwo kulturowe i produkt lokalny regionu. GREEN TRAVELLER jest firmą społeczną utworzoną przez **Babiogórskie Stowarzyszenie Zielona Linia**, które współtworzyło **Grupę Partnerską „Łączy nas Babia Góra”**. Stowarzyszenie realizuje projekty oparte na lokalnej kulturze i tradycji – często wykorzystując ją do rozwoju lokalnego i promocji regionu. Praca Stowarzyszenia została doceniona przez Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich za działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu (Laur Babiogórski 2005r), oraz przez Marszałka Województwa Małopolskiego - nagrodą „Kryształy Soli” przyznawaną dla najlepszych organizacji pozarządowych (2006).

Chcąc dzielić się swym doświadczeniem i kontaktami z licznymi partnerami krajowymi i zagranicznymi zapraszamy do zapoznania się z bogatą ofertą wizyt studyjnych.

**Green Traveller organizuje wizyty studyjne
w Regionie Podbabiogórskim, Bawarii (Niemcy),
Tyrolu (Austrii) i Alta Valtelliny (Włochy).**

*Green Traveller jest licencjonowanym organizatorem turystyki. Działa w oparciu o wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych Marszałka Województwa Małopolskiego pod numerem Z/36/2006. Nr rejestrowy w Centralnej Ewidencji Organizatorów i Pośredników Turystycznych: 05668. Gwarancji ubezpieczeniowej udzieliła firmie SIGNAL IDUNA Polska Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.